

Analiza prawdopodobieństwa naruszenia prawa w ramach wykonywania działalności gospodarczej.

Zgodnie z art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2025 r. poz. 1480, 1826) kontrole planuje się i przeprowadza po uprzednim dokonaniu analizy prawdopodobieństwa naruszenia prawa w ramach wykonywania działalności gospodarczej. Analiza obejmuje identyfikację obszarów podmiotowych i przedmiotowych, w których ryzyko naruszenia przepisów jest największe.

W oparciu o wyniki analizy określa się zasady umożliwiające przypisanie przedsiębiorców do jednej z następujących kategorii ryzyka: niskie, średnie, wysokie.

Organ kontroli może przeprowadzić planowaną kontrolę przedsiębiorcy, który został przypisany do jednej z kategorii ryzyka, w przypadku:

1. niskiego ryzyka – nie częściej niż raz w ciągu 5 lat;
2. średniego ryzyka – nie częściej niż raz w ciągu 3 lat;
3. wysokiego ryzyka – tak często, jak to jest konieczne dla zapewnienia skutecznego stosowania odpowiednich przepisów, z uwzględnieniem wysokiego ryzyka wystąpienia nieprawidłowości oraz środków niezbędnych do jego ograniczania.

Biorąc pod uwagę przepisy ogólne dotyczące kontroli urzędowych, o których mowa w art. 9 ust. 1 rozporządzenia 2017/625 ds. urzędowych kontroli, właściwe organy regularnie przeprowadzają kontrole wszystkich podmiotów w oparciu o ocenę ryzyka oraz z właściwą częstotliwością, uwzględniając znane ryzyko związane z towarami i działaniami podmiotów, pozostającymi pod ich kontrolą, jak również z uwzględnieniem ryzyka związanego z miejscem prowadzenia działalności, historią podmiotów oraz wszelkich informacji, które mogą wskazywać na niezgodność z przepisami lub prawdopodobieństwo, że konsumenci mogą zostać wprowadzeni w błąd na skutek stosowania nieuczciwych lub oszukańczych praktyk oraz uwzględniając informacje przekazywane w ramach mechanizmów międzynarodowej pomocy administracyjnej.

Zgodnie z art. 47 ust. 2 ustawy Prawo przedsiębiorców powyższe zasady nie mają zastosowania do typowania podmiotów do kontroli w przypadku, gdy organ kontroli poweźmie uzasadnione podejrzenie zagrożenia życia lub zdrowia, popełnienia przestępstwa lub wykroczenia, lub podejrzenia naruszenia prawnego zakazu lub niedopełnienia prawnego obowiązku.

Zdrowie roślin

W zakresie spraw zdrowia roślin przedsiębiorcy, wykonujący określoną działalność będą podlegały planowanym kontrolom, mając na uwadze m.in. przepisy określone w art. 22 rozporządzenia 2017/625 ds. urzędowych kontroli. W celu ustalenia częstotliwości kontroli, opierając się na ocenie ryzyka należy uwzględnić m.in.:

- zidentyfikowane naruszenie prawa, które może mieć skutki trudne do zlikwidowania, oddziałujące na środowisko, inne podmioty w związku z zagrożeniem ze strony agrofagów kwarantannowych,

- informacje o występujących nieprawidłowościach i niezgodnościach stwierdzane w wyniku kontroli wykonywanych przez PIORiN lub inne organy w skali województwa lub kraju,
- informacje czy kontrolowana działalność jest dedykowana do profesjonalnych odbiorców, czy też do użytkowników ostatecznych.

Biorąc pod uwagę wymagania przepisów prawa UE i krajowego, dokonano analizy zidentyfikowanego w obszarze objętym nadzorem, prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka naruszenia prawa, w ramach wykonywania działalności gospodarczej w zakresie przemieszczania (obrotu) materiałami roślinnymi wymagającymi zaopatrzenia w paszport roślin lub oznakowanie na obszarze UE, importu/eksportu do/z państw trzecich oraz w ramach prowadzenia prac badawczych z wykorzystaniem m.in. agrofagów kwarantannowych, jak również przemysłowego przetwarzania materiału roślinnego porażonego lub podejrzanego o porażenie przez agrofaga kwarantannowego lub objętego środkami.

W oparciu o wyniki analizy przypisano przedsiębiorców, podlegających kontroli w obszarze zdrowia roślin, do jednej z następujących kategorii ryzyka: niskie, średnie, wysokie i ustalono częstotliwość planowych urzędowych kontroli przedsiębiorców w rozumieniu ww. ustawy Prawo przedsiębiorców, o ile częstotliwość ta nie została określona w innych przepisach prawa.

Tabela: Przypisanie przedsiębiorców prowadzących działalność w obszarze zdrowia roślin dotyczącą roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów (zwane dalej materiałem roślinnym) do kategorii ryzyka.

Kategoria ryzyka - prawdopodobieństwo ryzyka naruszenia prawa i skutku jego wystąpienia	Opis szczegółowy działalności
Niskie – kontrola nie częściej niż raz w ciągu 5 lat	Podmiot profesjonalny prowadzi przemieszczanie (obró): • z użyciem materiału roślinnego już zaopatrzonego przez inne podmioty w paszporty roślin lub oznakowanie (ziemniaki inne niż sadzeniaki – tzw. towarowe) oraz • dedykowany wyłącznie użytkownikom ostatecznym na ich własny, niezarobkowy użytek.
Średnie – kontrola nie częściej niż raz w ciągu 3 lat	Podmiot profesjonalny, którego dotyczy obowiązek prowadzenia rejestru identyfikowalności oraz materiał roślinny będzie przedmiotem dalszej dystrybucji (obrotu/eksportu) do państw trzecich (tj. spoza UE).
Wysokie – kontrola tak często, jak to jest konieczne	1. Podmiot profesjonalny, prowadzi przemieszczanie (obró): • materiałem roślinnym już zaopatrzonym przez inny podmiot w paszport roślin, lub

- ziemniakami innymi niż sadzeniaki (tzw. towarowe) już zaopatrzonymi przez inny podmiot w oznakowanie

z innymi podmiotami profesjonalnymi, które prowadzą dalszą sprzedaż/dystrybucję, inną niż dedykowaną użytkownikom ostatecznym na ich własne, niezarobkowe potrzeby.

2. Podmiot profesjonalny, prowadzi przemieszczanie (obróć) materiałem roślinnym już zaopatrzonym przez inny podmiot w paszport roślin, dedykowany innym użytkownikom profesjonalnym (np. producentom) do wykorzystania na potrzeby profesjonalnej, zarobkowej produkcji towarowej (np. do założenia plantacji towarowej – sadu).
3. Podmiot profesjonalny, który zaopatruje materiał roślinny w paszport roślin, ale nie posiada upoważnienia do ich samodzielnego wydawania oraz prowadzi przemieszczanie (obróć) tym materiałem z innymi podmiotami profesjonalnymi, które prowadzą dalszą sprzedaż/dystrybucję, inną niż dedykowaną użytkownikom ostatecznym na ich własne, niezarobkowe potrzeby.
4. Podmiot profesjonalny, który zaopatruje materiał roślinny w paszport roślin, ale nie posiada upoważnienia do ich samodzielnego wydawania oraz prowadzi przemieszczanie (obróć) tym materiałem i jest on dedykowany innym użytkownikom profesjonalnym (np. producentom) do wykorzystania na potrzeby profesjonalnej, zarobkowej produkcji towarowej (np. do założenia plantacji towarowej – sadu).
5. Podmiot profesjonalny, który zaopatruje ziemniaki inne niż sadzeniaki – tzw. towarowe w oznakowanie oraz prowadzi przemieszczanie (obróć) tych ziemniaków z innymi podmiotami profesjonalnymi, które prowadzą dalszą sprzedaż/dystrybucję, inną niż dedykowaną użytkownikom ostatecznym na ich własne, niezarobkowe potrzeby.
6. Podmiot prowadzi działalność w zakresie importu spoza UE materiału roślinnego, który w celu dalszej dystrybucji w UE wymaga zaopatrzenia w paszporty roślin, ale nie posiada upoważnienia do ich samodzielnego wydawania.
7. Podmiot prowadzi działalność w zakresie importu spoza UE ziemniaków innych niż sadzeniaki/tzw. towarowe, które w celu dalszej dystrybucji w UE wymagają zaopatrzenia w oznakowanie.

	8. Podmiot rozpoczynający działalność w zakresie przemieszczania (obrotu) materiału roślinnego zaopatrzonego w paszporty roślin lub oznakowanie (ziemniaki inne niż sadzeniaki - tzw. towarowe). 9. Podmioty prowadzące prace badawcze z wykorzystaniem m.in. agrofagów kwarantannowych oraz podmiot odpowiedzialny za obiekty zapewniające izolację. 10. Podmioty prowadzące przemysłowe przetwarzanie materiału roślinnego porażonych lub podejrzanych o porażenie m.in. przez agrofaga kwarantannowego dla UE lub agrofaga objętego środkami.
--	--

Podmioty o niskiej lub średniej kategorii ryzyka, u których w ostatniej kontroli wystąpiły niezgodności, zaliczane są do podmiotów wysokiego ryzyka i typowane są do kontroli tak często jak to konieczne.

Środki ochrony roślin i nawozy

Mając na uwadze przepisy szczególne (art. 24 rozporządzenia 2017/625) dotyczące kontroli urzędowych oraz działań podejmowanych przez właściwe organy w związku ze środkami ochrony roślin, w celu ustalenia częstotliwości kontroli urzędowych opierających się na ocenie ryzyka, należy wziąć pod uwagę również:

- wyniki stosownych działań monitorujących,
- informacje dotyczące niedopuszczonych do obrotu środków ochrony roślin, w tym nielegalnego handlu środkami ochrony roślin,
- informacje o zatruciach związanych ze środkami ochrony roślin, w tym wszelkie informacje dotyczące potencjalnie szkodliwego lub niedopuszczalnego wpływu środków ochrony roślin (o których mowa w art. 56 rozporządzenia (WE) nr 1107/2009).

Biorąc pod uwagę wymagania przepisów prawa UE i krajowego, dokonano analizy zidentyfikowanego w obszarze objętym nadzorem, prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka naruszenia prawa, w ramach wykonywania działalności gospodarczej w zakresie wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin, nawozów, środków wspomagających uprawę roślin, produktów pofermentacyjnych oraz udostępniania na rynku produktów nawozowych UE, prowadzenia szkoleń w zakresie środków ochrony roślin, badań sprzętu do stosowania środków ochrony roślin oraz działalności jednostek certyfikujących Integrowaną Produkcję. Analiza obejmowała identyfikację obszarów podmiotowych i przedmiotowych, w których ryzyko naruszenia przepisów jest największe, a skutki tego naruszenia mogą mieć największą skalę.

W oparciu o wyniki analizy określa się zasady umożliwiające przypisanie przedsiębiorców do jednej z następujących kategorii ryzyka: niskie, średnie, wysokie i na tej podstawie ustala się częstotliwość urzędowych, planowanych kontroli przedsiębiorców w rozumieniu ustawy Prawo przedsiębiorców.

Tabela: Przypisanie przedsiębiorców do kategorii ryzyka w obszarze wprowadzania do obrotu i stosowania środków ochrony roślin, prowadzenia szkoleń i pozostałej działalności gospodarczej w obszarze środków ochrony roślin, wprowadzania do obrotu produktów nawozowych tj. nawozów, środków wspomagających uprawę roślin, produktów pofermentacyjnych i produktów nawozowych UE.

Kategoria ryzyka - prawdopodobieństwo ryzyka naruszenia prawa i skutku jego wystąpienia	Opis szczegółowy działalności gospodarczej
Niskie – kontrola nie częściej niż raz w ciągu 5 lat	Przedsiębiorca sprzedaje (w tym przez Internet) wyłącznie środki ochrony roślin przeznaczone dla użytkowników nieprofesjonalnych, dedykowane odbiorcom ostatecznym na użytek własny (nie do dalszej odsprzedaży), o ile w ostatniej kontroli nie miał stwierdzonych niezgodności. *
Wysokie – kontrola tak często, jak to jest konieczne	1. Przedsiębiorca produkuje, wytwarza, konfekcjonuje środki ochrony roślin lub jest posiadaczem pozwolenia MRiRW na handel równoległy środkiem ochrony roślin lub zezwolenia MRiRW na wprowadzanie do obrotu środka ochrony roślin. 2. Przedsiębiorca prowadzi sprzedaż środków ochrony roślin przeznaczonych dla użytkowników profesjonalnych. 3. Przedsiębiorca prowadzi działalność w zakresie potwierdzania sprawności technicznej sprzętu do stosowania środków ochrony roślin. 4. Przedsiębiorca prowadzi działalność w zakresie szkoleń z zakresu środków ochrony roślin. 5. Przedsiębiorca prowadzi działalność w zakresie certyfikacji Integrowanej Produkcji. 6. Przedsiębiorca prowadzi działalność usługową w zakresie wykonywania zabiegów środkami ochrony roślin, w tym zabiegów metodą fumigacji i zaprawiania materiału siewnego. 7. Przedsiębiorca prowadzi działalność w zakresie wprowadzania do obrotu i dystrybucji produktów nawozowych. 8. Przedsiębiorca prowadzi działalność w zakresie badań skuteczności działania środków ochrony roślin.

* Przedsiębiorcy o niskiej kategorii ryzyka, u których w ostatniej kontroli wystąpiły niezgodności i przedsiębiorcy rozpoczynający prowadzenie działalności regulowanej w obszarze środków ochrony roślin zaliczani są do podmiotów wysokiego ryzyka i typowane są do kontroli tak często jak to konieczne.

Nasiennictwo

W celu ustalenia częstotliwości kontroli prowadzonych na podstawie ustawy o nasiennictwie opierając się na ocenie ryzyka, należy:

1. wziąć pod uwagę, że:

- kontrolowana działalność jest dedykowana odbiorcom profesjonalnym,
- kontrolowana działalność jest realizowana w strefach, które są poddane szczególnemu nadzorowi oraz jest związana z obrotem międzynarodowym,
- zidentyfikowane naruszenie prawa może mieć skutki oddziałujące na wiele podmiotów,

2. uwzględnić:

- informacje o występujących nieprawidłowościach i niezgodności stwierdzane w wyniku kontroli wykonywanych przez PIORiN lub inne organy w skali województwa lub kraju,
- że zidentyfikowane naruszenie prawa może mieć skutki trudne do zlikwidowania i obciążające nie tylko podmiot, ale i angażujące administrację państwową lub samorządową.

Biorąc pod uwagę wymagania dokonano analizy, zidentyfikowanego w obszarze objętym nadzorem, prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka naruszenia prawa, w ramach wykonywania działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i prowadzenia obrotu poszczególnymi grupami materiału. Analiza obejmowała identyfikację obszarów podmiotowych i przedmiotowych, w których ryzyko naruszenia przepisów jest największe albo skutki tego naruszenia mogą mieć największą skalę.

Na podstawie analizy określa się zasady umożliwiające przypisanie przedsiębiorców, rolników i dostawców do jednej z następujących kategorii ryzyka: niskie, średnie, wysokie i na tej podstawie ustala się częstotliwość kontroli planowych w rozumieniu ustawy Prawo przedsiębiorców.

Tabela: Przypisanie przedsiębiorców prowadzących działalność w obszarze nasiennictwa do kategorii ryzyka.

Kategoria ryzyka - prawdopodobieństwo ryzyka naruszenia prawa i skutku jego wystąpienia	Opis szczegółowy działalności gospodarczej
Średnie – kontrola nie częściej niż raz w ciągu 3 lat	Przedsiębiorcy i dostawcy prowadzący wyłącznie obrót materiałem siewnym, z wyłączeniem przedsiębiorców zajmujących się konfekcjonowaniem ¹ materiału siewnego. Przedsiębiorcy i dostawcy przywożący z państw trzecich: • materiał rozmnożeniowy lub nasadzeniowy roślin warzywnych,

	• materiał rozmnożeniowy lub nasadzeniowy roślin ozdobnych, • sadzonek winorośli.
Wysokie – kontrola tak często, jak to jest konieczne	Przedsiębiorcy i rolnicy prowadzący działalność w zakresie wytwarzania i obrotu materiałem siewnym roślin rolniczych lub roślin warzywnych. Dostawcy prowadzący działalność w zakresie wytwarzania i obrotu: • materiałem szkółkarskim, • materiałem rozmnożeniowym lub nasadzeniowym roślin warzywnych, • i materiałem rozmnożeniowym lub nasadzeniowym roślin ozdobnych, • sadzonek winorośli. Uwaga: Dostawcy w zakresie wytwarzania wymienionego powyżej materiału siewnego są objęci kontrolą przynajmniej raz w danym sezonie wegetacyjnym, na podstawie art. 64 ust. 5 i ust. 6 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. Przedsiębiorcy i dostawcy materiału szkółkarskiego prowadzący obrót, zajmujący się także konfekcjonowaniem¹ materiału siewnego. Przedsiębiorcy, rolnicy oraz dostawcy upoważnieni przez wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa do wypełniania albo do wydawania urzędowych etykiet dla materiału siewnego. Przedsiębiorcy i dostawcy przywożący z państw trzecich materiał siewny roślin rolniczych lub roślin warzywnych lub materiał szkółkarski.

¹ konfekcjonowanie - pakowanie, przepakowanie, etykietowanie, przeetykietowanie materiału siewnego.

Podmioty o średniej kategorii ryzyka, u których w ostatniej kontroli wystąpiły niezgodności, zaliczane są do podmiotów wysokiego ryzyka i typowane są do kontroli tak często jak to konieczne.